College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Besluit

Vergadering van 1 november 2022
Team Duurzame Inrichting Openbare Ruimte

2022_BW_00465 **Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2023-2027 - Besluitvormend**

Zaaknummer: 184693
Portefeuillehouder: Rick Verschure
Openbaar
Ja
Embargo
Nee

Samenstelling

Aanwezig:
mevrouw Annemieke Vermeulen, Burgemeester; mevrouw Eva Boswinkel, Wethouder; de heer Rick Verschure, Wethouder; de heer Jasper Bloem, Wethouder; de heer Sjoerd Wannet, Wethouder; mevrouw Monique Stouten, Gemeentesecretaris; mevrouw Anja de Rouw, Adjunct-secretaris

Besluit

Besluitpunt 1
Het college besluit de raad voor te stellen om "Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2023-2027" vast te stellen.

Besluitpunt 2
Het college besluit om de kaart met daarop geprojecteerd alle huidige verzamel/ondergrondse containers vast te stellen en de raad daarvan kennis te laten nemen.

Besluitpunt 3
Het college besluit de agendacommissie voor te stellen voorafgaand aan de behandeling van het grondstoffenplan een presentatie te houden in het forum.

Motivering

Inleiding
Zie raadsvoorstel.

Beoogd effect
Invulling geven aan de landelijke doelstelling in 2030 de hoeveelheid restafval in de “grijze container” te reduceren naar ca. 30 kg per inwoner per jaar.

Argumenten
Zie raadsvoorstel.

Kanttekeningen
Zie raadsvoorstel.

Communicatie
Zie raadsvoorstel.

Evaluatie
Zie raadsvoorstel.

Financiën
Zie raadsvoorstel.

Risico's
N.v.t.

Personele consequenties
Het kunnen inzetten van afvalcoaches en de inzet van extra toezicht op bijplaatsingen is noodzakelijk voor het slagen van het nieuwe grondstoffenplan. Voor toezicht en handhaving en het tegengaan van bijplaatsingen is capaciteit beschikbaar in onze formatie. Daarbij maken we ook gebruik van de inzet medewerkers van GelreWerkt! die bij team Beheer&Onderhoud zijn gedetacheerd. Over opgeleide afvalcoaches hebben we (nog) geen beschikking. In de afvalstoffenheffing is al wel rekening gehouden met uitbreiding van 2 fte als besloten wordt tot uitvoering van het nieuwe grondstoffenplan.

Programmadoelen
Programma 3. Duurzame leefomgeving

Toelichting programmadoelen
Het is een landelijke doelstelling om zoveel mogelijk grondstoffen uit de afvalketen te halen. In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat we streven naar een circulaire economie. Waarbij we minder waardevolle grondstoffen uit de keten laten 'lekken' door verbranding en meer grondstoffen hergebruiken.
In het coalitieakkoord 2022-2026 staat verder dat we (schoon) vervoer stimuleren en minder zwaar vervuilend vervoer in onze stad willen. Het verlagen van de ophaal frequentie van de restcontainer 140 liter en/of 240 liter container en daarmee het verminderen van vervoersbewegingen, door Circulus BV, past hier uitstekend bij.

Bijlagen

1. Raadsvoorstel GSP 2023-2027 (def).pdf
2. GSP def. college en raad.pdf
3. Afval locaties-A0L.pdf
4. Presentatie GSP_Gem_Zutphen.pdf

ONTWERP *Invulinstructie*
RAADSVOORSTEL

Griffienummer:

Onderwerp	Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2023-2027
Programma	3. Duurzame leefomgeving
	--

Forum	oordeelsvormend	
Portefeuillehouder	Rick Verschure	
Inlichtingen bij	Henri Kolenbrander	
	0651070225	h.kolenbrander@zutphen.nl

Soort bevoegdheid	☒ kaderstellend	☐ controlerend	☐ budgetrecht	☐ overig
Beleidsvrijheid	☐ geen	☒ beperkt	☐ ruim	
Programmabegrotingswijziging	☐ ja		☒ nee	

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor:

1. "Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2023-2027" vast te stellen;
2. kennis te nemen van de kaart met daarop geprojecteerd alle huidige verzamel/ ondergrondse containers.

Inleiding

Het huidige grondstoffenplan Zutphen 2016-2020 is volgens de landelijke maatstaven aan vervanging toe. Het is beleid om dit structureel te doen, mede ingegeven door de laatste ontwikkelingen en innovaties. Wij vinden het belangrijk om in het nieuwe grondstoffen plan 2023-2027 te streven naar een hoge kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen en het hoogwaardig inzetten van de grondstofstromen uit huishoudens. Grondstoffen worden steeds schaarser en gemeenten spelen een cruciale rol in het optimaliseren van een circulaire grondstoffenketen.

Het verminderen van de hoeveelheid restafval is een effect van deze inspanning. Er zijn specifieke doelstellingen voor huishoudelijk afval geformuleerd in het landelijke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof): nog maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020, en nog slechts 30 kilo in 2030.

Aangezien elke inwoner van Zutphen in 2021 gemiddeld nog 137 kilo restafval produceerde, zijn nieuwe beleidsinterventies nodig om stappen te zetten in de richting van een circulaire gemeente. In het coalitieakkoord 2022-2026 staat omschreven dat we streven naar een circulaire economie, waarbij we restafval verminderen en makkelijker scheiden.

De aanloop naar een nieuw Grondstoffenplan (GSP)
Dit nieuwe grondstoffenplan is ontwikkeld in samenwerking met onze afvalstoffeninzamelaar Circulus BV en na gesprekken met wijkregisseurs en betrokken partijen en personen. Hierna volgt een beknopt overzicht van de aanloop naar dit raadsvoorstel.

Eind 2021 is een concept grondstoffenplan in de raad aangehouden en over de gemeenteraadsverkiezingen heen getild. Het huidige voorstel is geschreven met de laatste inzichten en ontwikkelingen.

Gesprekken met betrokken personen en partijen
Met alle wijkregisseurs en betrokken wijkteams/ dorpsraad zijn gesprekken gevoerd en ideeën opgehaald. Ook is een aantal beroepskrachten overleggen bezocht en daarin is met woningbouwverenigingen, politie en sociaal betrokken personen overleg gevoerd. Uit de gesprekken blijkt dat men vooral bij de implementatie en invoering van wijzigingen betrokken wil zijn. Ook zijn de huidige problemen, waar men tegen aan loopt aan bod gekomen. Zoals bijvoorbeeld de plaatsingen op aanbiedlocaties en verzamelcontainers en het verkeerd aanbieden van grondstoffen. Er is uitleg gegeven dat het nieuwe plan een kapstokplan is en de basis vormt voor verdere uitwerking en implementatie op wijkniveau.

De binnenstadmanager en bedrijfscontactfunctionaris worden bij de aftrap betrokken en zullen op gezette tijden in beeld komen in de uitrol van het (kapstok)plan. Met diverse vertegenwoordigers van de Stichting ‘Verbindingskracht Zutphen’ zijn gesprekken gevoerd en zij kunnen als werkmakers en schuldhulpmaatjes in gesprek komen met bewoners. Vooral bij het opstellen van implementatieplan(nen) en de uitvoering van deze plannen zijn bewoners nodig voor draagvlak en gedragsbeïnvloeding. Het is belangrijk om van buiten naar binnen te werken en ook huismeesters te betrekken bij de uitvoering. Een mogelijkheid voor een centrale aanbiedplek in de wijk komt ook af en toe naar voren.

In alle gesprekken is aangegeven dat de raad in het GSP kaders/ contouren meegeeft en dat het aan de wijk is om de uitvoering nader in te vullen.

Behandeling in het Forum
Op 28 november 2022 wordt het concept GSP in het Forum besproken.

Papierinzameling met vrijwilligers van verenigingen
Aan de verenigingen is gevraagd om mee te denken over een andere manier van inkomsten genereren. Dit in plaats van mee te lopen met het inzamelen van oud papier met minicontainers. Het meelopen stopt per 31 december 2022. Deze methode is achterhaald doordat belading nu grotendeels geautomatiseerd met een zijlader kan plaatsvinden, vergelijkbaar met het ledigen van groene en grijze minicontainers.

Het is de uitdaging om andere werkzaamheden uit te gaan voeren die verantwoord en nuttig zijn. Verder is er een afbouwregeling met de betrokken vertegenwoordigers van de verenigingen besproken. De verenigingen maken zelf de keuze voor een afbouwregeling of voor alternatieve werkzaamheden.

Beoogd effect

Invulling geven aan de landelijke doelstelling om in 2030 de hoeveelheid restafval in de “grijze container” te reduceren naar ca. 30 kg per inwoner per jaar.

Argumenten

1.1 Omgekeerd inzamelen is nodig om de VANG-doelstelling (van afval naar grondstof) te halen.
De komende jaren gaan we onderzoeken hoe we omgekeerd inzamelen kunnen invoeren door te starten met 3 pilots. We sluiten daarbij aan op wijkgericht werken. Deze pilots zijn gericht op het verminderen van restafval en daarbij ook op het niet laten oplopen van de rekening voor inwoners. De pilots starten in enkele buurten en worden samen met de inwoners ingericht, gemonitord en geëvalueerd. Op verzoek kunnen wijken en buurten aansluiten om ook een pilot te starten.

Dat betekent ook lagere kosten voor de inwoners. Omgekeerd inzamelen betekent dat het restafval niet meer aan huis wordt opgehaald (haalsysteem) maar dat dit naar de ondergrondse container gebracht moet worden (brengsysteem). Voor mensen die hiertoe niet in staat zijn vanwege b.v. medische redenen blijft het haalsysteem intact. In de wijk Noorderhaven is deze wijze van inzameling bij de nieuwe woningen al in gebruik. Voor nieuwbouwlocaties wordt het systeem van omgekeerd inzamelen in het ontwerp meegenomen. Deze ontwikkeling wordt gemonitord en geëvalueerd met betrokken bewoners.

1.2 Afval moet zoveel mogelijk grondstof worden.
Het is een landelijke doelstelling om zoveel mogelijk grondstoffen uit de afvalketen te halen. In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat we streven naar een circulaire economie. Waarbij we minder waardevolle grondstoffen uit de keten laten ‘lekken’ door verbranding en meer grondstoffen hergebruiken.

1.3 Hiermee minimaliseren we vervoersbewegingen.
In het coalitieakkoord 2022-2026 staat verder dat we (schoon) vervoer stimuleren en minder zwaar vervuilend vervoer in onze stad willen. Het verlagen van de ophaal frequentie van de restcontainer 140 liter en/of 240 liter container en daarmee het verminderen van vervoersbewegingen, door Circulus BV, past hier uitstekend bij.

1.4 Het Grondstoffenplan geeft de kaders/ contouren, de uitvoering vindt plaats via Wijkgericht werken (algemeen en maatwerk per wijk).
De wijken in Zutphen verschillen enorm qua opbouw, structuur en bewoners. Het nieuwe grondstofplan is een gemeente breed kapstokplan. Via maatwerk per wijk gaan wij pilots via dit plan uitvoeren.

1.5 Uit sorteeranalyses blijkt dat er veel groente, fruit en etensresten als afval in het restafval zit.

Uit sorteeranalyses blijkt dat er nog veel grondstoffen in het te verbranden restafval aanwezig is. Bij hoogbouw en binnenstad zijn er weinig mogelijkheden om GFE/ GFT aan te bieden. Er is vraag naar voorzieningen in de directe omgeving voor het apart inzamelen van deze grondstofstroom.

Kanttekeningen

1.1 Zutphen doet het gemiddeld beter dan het landelijk gemiddelde met de hoeveelheid restafval per inwoner.
Op landelijk niveau zijn we goed bezig, een inwoner van Zutphen heeft 137 kilogram restafval, terwijl dit landelijk gemiddeld in Nederland 200 kilogram per persoon is. Echter om de VANG-doelstelling te halen, 30 kilogram per persoon per jaar in 2030, is extra inzet nodig.
In het werkgebied van Circulus BV, gemiddeld 70 kilogram restafval per persoon, behoren we tot een van de mindere gemeenten als het om de hoeveelheid restafval per inwoner gaat. De meerderheid van deze gemeenten maakt gebruik van omgekeerd inzamelen. Daarnaast hebben we in Zutphen in de binnenstad en bij hoogbouw nog geen beoogde GFE/ GFT voorzieningen. Omdat er nog geen verwerking is voor incontinentiemateriaal en luiers, zamelen we deze niet apart in, in tegenstelling tot buurgemeenten. Dit materiaal wordt nog steeds in Nederland verbrand en er is nog geen (grootschalige) verwerking om als grondstof te kunnen dienen.

1.2 Nascheiding van afvalstromen in plaats van scheiden aan de bron wordt landelijk ook toegepast.
Zutphen is net als de rest van het werkgebied van Circulus BV ingericht voor scheiden aan de bron. Dit geeft de beste resultaten en de schoonste grondstofstromen. Financieel gezien geeft nascheiding geen voordeel, het werkt eerder frustrerend voor inwoners die het scheiden aan de bron al kennen en toepassen.

Financiën

Met het starten van de pilots worden er éénmalige kosten gemaakt voor uitrol. Deze hebben dekking binnen de huidige afvalstoffenheffing. Door verlaging van de frequentie voor het inzamelen van mini restcontainers worden minder kosten gemaakt. Door geleidelijke invoering van omgekeerd inzamelen is de verwachting dat de structurele kosten, zoals de dienstverleningsovereenkomst met Circulus Berkel en de hoeveelheid te verbranden afval omlaaggaan.

Communicatie

Om pilots voor omgekeerd inzamelen in te voeren is het van groot belang dat bewoners worden meegenomen in de veranderingen die hen te wachten staan. Informatievoorziening over nut en noodzaak van afvalscheiding, scheidingsregels, systeemveranderingen, etc. zijn hier belangrijk in.
Maar nog belangrijker is de inwonersparticipatie per wijk: door pilots omgekeerd inzamelen wijkgericht te implementeren wordt er integraal gekeken naar kansen, knelpunten, containers en maatwerk.

Uitvoering

De prettige regionale samenwerking met Circulus BV voor de inzameling van grondstoffen en restafval zetten we voort. Er moeten nog wel stappen gezet worden om de hoeveelheid restafval te verminderen: we halen nu de landelijke afspraken niet.

Voor het slagen van het grondstoffenplan en het halen van de doelstelling van 70 kg per inwoner in 2025 moeten we eerst een aantal voorwaarden creëren:
1. goede communicatie over afval scheiden en het belang daarvan;
2. het mogelijk maken van het scheiden van gfe bij hoogbouw en in het centrum;

3. de gemeente Zutphen geeft zelf het goede voorbeeld;
4. scholen en verenigingen worden betrokken bij afval scheiden, en
5. veranderingen gaan we niet in één keer doorvoeren maar geleidelijk.

In gemeenten van gelijke grootte en verstedelijking als Zutphen zijn goede ervaringen opgedaan met ‘omgekeerd inzamelen’: daarbij worden alle grondstoffen die je kunt recyclen gratis opgehaald aan huis en breng je zelf je restafval weg naar een ondergrondse container. De komende jaren gaan we onderzoeken hoe we omgekeerd inzamelen kunnen invoeren door te werken met pilots, we sluiten daarbij aan op wijkgericht werken. Deze pilots zijn gericht op het verminderen van restafval en daarbij ook op het niet laten oplopen van de rekening voor inwoners. De pilots starten in enkele buurten en worden samen met de inwoners ingericht, gemonitord en geëvalueerd. Hier wordt ook gekeken naar de voorwaarden van bijvoorbeeld zorgcontainers voor inwoners die fysiek niet in de mogelijkheid zijn hun afval zelf weg te brengen.

Met Circulus BV maken we duidelijke en meetbare afspraken over de grondstoffeninzameling zoals het tegengaan van dumping en bijplaatsingen en de doelstellingen per wijk. Ook dat doen we in nauw overleg met de inwoners. Zij weten wat wel en niet werkt in hun buurt.

Evaluatie

Het inzamelen van grondstoffen is een continu proces en jaarlijks worden er nieuwe afspraken gemaakt tussen gemeente en inzamelaar, Circulus BV. De financiële gevolgen worden jaarlijks verwerkt in de programmabegroting en jaarrekening. De evaluatie van pilots is essentieel om een juist beeld van omgekeerd inzamelen te verkrijgen.

Bijlagen

Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2023-2027
Overzicht afvallocaties

Stukken die ter inzage liggen

Geen.

ONTWERP

BESLUIT

Griffienummer:

De raad van de gemeente Zutphen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 1 november 2022 met nummer 184693;

gelet op artikel(en) 108 van de Gemeentewet en de Wet milieubeheer;

b e s l u i t :

1. “Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2023-2027” vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de kaart met daarop geprojecteerd alle huidige verzamel/ ondergrondse containers.

Aldus besloten in de openbare vergadering van
de raad van de gemeente Zutphen,
gehouden op:

De voorzitter, de griffier,

Afval- en grondstoffenplan gemeente Zutphen
Kaders grondstoffenbeleid 2023-2027

Zutphen, oktober 2022

Inhoudsopgave

1. Samenvatting **4**

2. Landelijke beleidskaders **6**
2.1 VANG-programma 6
2.2 Uitbreiding statiegeld 6

3. Terugblik en huidige situatie **8**
3.1 Grondstoffenplan 2016-2020 8
3.2 Huidige stand van zaken 9

4. Doelstellingen en randvoorwaarden beleid **10**
4.1 Doelstellingen Zutphen 10
4.2 Randvoorwaarden nieuw grondstoffenbeleid 10

5. Mogelijke scenario's **12**
5.1 Instrumentarium afvalbeheer 12
5.2 Maatregelen 13
5.2.1 Maatregel: Frequentieverlaging restafval *13*
5.2.2 Maatregel: Omgekeerd inzamelen *13*

6. Aanvullend beleid **15**
6.1 Inleiding 15
6.2 Aanvullende beleidsmaatregelen 15

7. Financiële consequenties **17**
7.1 Kosteneffecten van de maatregelen 17
7.2 Kosteneffecten van de aanvullende maatregelen 17

8. Implementatie en fasering **18**
8.1 Nadere uitwerking met de inwoners 18
8.2 Fasering invoering 18

Bijlagen **19**

1. Samenvatting

Voor u ligt het nieuwe Grondstoffenplan 2023-2027 van de gemeente Zutphen. Dit plan richt zich op het verhogen van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen en het hoogwaardig inzetten van de grondstofstromen uit huishoudens. Het verminderen van de hoeveelheid restafval is een effect van deze inspanning.

Grondstoffen worden steeds schaarser. De vraag naar grondstoffen stijgt en makkelijk winbare gebieden voor bijvoorbeeld olie en gas nemen af. Om te kunnen blijven voldoen aan de grote vraag naar grondstoffen, moeten we ervoor zorgen dat we minder waardevolle grondstoffen uit de keten laten 'lekken' door verbranding, en meer grondstoffen hergebruiken.

De transitie richting een circulaire economie is in Nederland verwoord in het Rijksprogramma 'Nederland Circulair in 2050'. Onderdeel van deze ambitie is een afvalvrije samenleving in 2050. Voor huishoudelijk afval betekende dat nog maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020, en nog slechts 30 kilo in 2025. Ter illustratie, in het peiljaar 2021 produceerde de gemiddelde inwoner van Zutphen 124,6 kg fijn restafval en 12,3 kg grof restafval per inwoner. Gemeenten spelen een cruciale rol in deze ketenoptimalisatie: afvalscheiding kan er namelijk voor zorgen dat waardevolle grondstoffen als kunststof, gft en textiel behouden blijven en niet als restafval naar de verbrandingsoven worden gebracht.

Het Uitvoeringsprogramma VANG (Van Afval Naar Grondstof) – Huishoudelijk afval voor de periode tot en met 2025 richt zich daarnaast expliciet op de recyclepercentages van het huishoudelijk afval. In dit kaderrichtlijn voor afval en grondstofstoffen is een landelijk recyclepercentage van 55% in 2025 en een landelijk recyclepercentage van 60% in 2030 gesteld.

Eerdere gesprekken met de raad en met vertegenwoordigers van wijken, hebben geleid tot de formulering van een paar belangrijke uitgangspunten voor nieuw beleid:

- Een reductie van de hoeveelheid restafval: nog maximaal 70 kilo in 2025.
- Een recyclepercentage van 55% in 2025.
- Verhogen en/of op peil houden van de kwaliteit van de gescheiden grondstoffen.
- Het minimaliseren van de impact van de inzameling van afval (minimaliseren vervoersbewegingen, minder bijplaatsingen en zwerfafval).
- Uit kostenoverweging, geen dubbele voorzieningen in de wijk.
- Nadere uitwerking en implementatie van de nieuwe maatregelen vindt plaats in samenspraak met de wijken en bewoners.

In het licht van deze laatste randvoorwaarde kan dit grondstoffenplan het beste worden gezien als een kapstokplan. Bij de nadere uitwerking en uitvoering van de maatregelen die worden voorgesteld, worden de wijken uitdrukkelijk betrokken bij het opstellen van maatwerk per wijk. Dit zorgt ervoor dat het draagvlak én de effectiviteit van het nieuwe beleid het grootst zijn. Daarbij zal de implementatie van dit Grondstoffenplan gefaseerd uitgerold worden door middel van meerdere pilots die systematisch gekozen worden in de wijken van Zutphen. Dit, uiteraard in samenspraak diens inwoners.

Toe te passen maatregelen

De grootste stap in de reductie van het restafval kan in Zutphen worden gezet door het invoeren van Omgekeerd Inzamelen. Kortweg betekent dit dat de service van de inzameling van grondstoffen zo optimaal mogelijk wordt ingericht. En bewoners worden gevraagd om het restafval naar een wijkcontainer (ondergrondse) te brengen. Dit instrument heeft in veel gemeenten inmiddels bewezen effectief te sturen op het beter scheiden van het afval. De hoeveelheid restafval kan door de juiste inzet van omgekeerd inzamelen en aanvullend beleid, dalen tot ca 70-80 kilo per persoon per jaar.

In combinatie met het bovenstaande punt, zal ook de inzamelfrequentie van mini restafval containers aangepast worden vanaf 1 januari 2023. Momenteel is de inzamelfrequentie 1 keer per 14 dagen. Dit zal aangepast worden naar 1 keer per 4 weken. Dit geldt voor geheel Zutphen in combinatie met de buitengebieden.

Naast het aanpassen van de restafvalvoorzieningen, is van belang dat er goed wordt gekeken naar de optimalisatie van de voorzieningen voor het scheiden van grondstoffen als papier, glas, pmd en textiel. Bovendien zullen ook alle bewoners van hoogbouw en binnenstad in staat moeten zijn om hun GFE te gaan scheiden. Dit belandt immers nu nog (grotendeels) bij het restafval.

Na vaststelling van dit grondstoffenplan zal per wijk worden bekeken welk maatwerk en welke aanvullende maatregelen er in hun specifieke situatie nodig zijn om het nieuwe beleid tot een succes te maken. Dit zal, zoals eerder vermeld, uitgevoerd worden middels het opzetten van pilots in verschillende wijken.

2. Landelijke beleidskaders

Om te komen tot nieuw beleid voor de gemeente Zutphen, is het van belang om te bekijken welke ontwikkelingen zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan, en komende jaren gaan voordoen op (inter)nationaal niveau rondom circulaire economie en grondstoffenbeleid. Idealiter sluiten de inspanningen die Zutphen doet op dit vlak aan bij deze ontwikkelingen.

2.1 VANG-programma

In 2015 is het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) gestart. De ambitie van het VANG-programma is om gemeenten te stimuleren stappen te zetten in de richting van een circulaire economie. Concreet zijn hier in 2015 landelijke doelstellingen aan gekoppeld van maximaal 30 kilo restafval in 2025.

Het programma Van Afval naar Grondstof (VANG Huishoudelijk) is inmiddels ook opgenomen in het Rijksbrede programma Circulaire Economie, Nederland Circulair in 2050, dat in 2016 van start ging. Daarmee is VANG onderdeel geworden van de landelijke beleidsambitie voor een circulaire economie. In dit CE-programma dat is vastgelegd dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu.

Waar het VANG-programma de afgelopen jaren met name was gericht op een forse reductie van de hoeveelheid restafval, is het dit jaar (2022) vernieuwde programma meer gericht op een juiste balans tussen de afname van de hoeveelheid restafval enerzijds en het scheiden van schone, hoogwaardig te recyclen grondstoffen uit huishoudelijk afval anderzijds. De kernthema's van het VANG-programma van de komende jaren zijn:

- Scheiden van hoogwaardig te recyclen grondstoffen
- Het behalen van een minimaal recyclepercentage van 55% in 2025 en 60% in 2030
- Behouden van kwaliteit van de gescheiden grondstofstromen
- Verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk afval
- Nog maximaal 30 kilo restafval per inwoner in 2025
- Voorkomen van nadelige neveneffecten van afvalscheiding als bijplaatsingen en zwerfafval

2.2 Uitbreiding statiegeld

In lijn met de circulaire ambities van het kabinet, is eind 2020 besloten om het huidige succesvolle statiegeldsysteem van grote PET-flessen, uit te breiden naar kleine flesjes. Vanaf 1 juli 2021 werd € 0,15 statiegeld ingevoerd voor alle plastic flesjes onder de 1 liter.

Inmiddels is ook een besluit gevallen voor de invoering van statiegeld op blikjes. Vanaf 31 december 2022, zal ook hiervoor een retourpremie moeten worden betaald. De verwachting is dat de uitbreiding van het statiegeld naar kleine flesjes en blikjes tot een forse vermindering van

de hoeveelheid zwerfafval, en een forse toename van de recycling van kunststof en metalen verpakkingen zal gaan zorgen.

Jaarlijks gaan er namelijk zo'n 900 miljoen kleine plastic flesjes over de toonbank. 100 miljoen daarvan belanden in het milieu. Omdat het de industrie niet gelukt is om 90 procent van de weggooi-flesjes te hergebruiken, kwam er per 1 juli dus statiegeld op. Inleveren kan in supermarkten, bij tankstations, treinstations en via cateraars.

3. Terugblik en huidige situatie

3.1 Grondstoffenplan 2016-2020

Eind 2015 werd het grondstoffenplan 2016-2020 vastgesteld. In dit grondstoffenplan werd beoogt om de toenmalige hoeveelheid restafval van 156 kilo stapsgewijs te gaan verlagen naar 105 kilo per inwoner per jaar. Tevens zou hiermee het scheidingspercentage worden verhoogd van 70 naar 75%, conform landelijke doelstelling. Om deze doelstellingen te verwezenlijken zijn de afgelopen jaren de volgende maatregelen doorgevoerd:

- Invoering van de BEST-tas (Boeken Elektronica Speelgoed Textiel).
- Uitbreiden van bestaande milieustraatjes voor alle grondstoffen
- Stimuleren grof tuinafval door het groenafval gratis te maken tot 500kg.
- Met nieuwbouw, Noorderhaven, voorsorteren op mogelijk nieuwe inzamelmethodieken door in de nieuwbouw het restafval niet meer aan huis in te zamelen.
- Evaluatie aantal containers aan huis.
- Participatie als groeimodel inzetten in de grondstoffeninzameling en beheer openbare ruimte.
- Educatie op scholen vergroten, Project CleanWise
- Proeven met centrale GFE inzameling

In dit plan waren ook een paar maatregelen opgeworpen die de afgelopen jaren nog niet zijn gerealiseerd:

- De uitrol van GF-inzameling bij de hoogbouw.
- Verbeteren van de grondstoffenscheiding van de hoogbouw en de binnenstad.

Verder is er, op verzoek van de raad, een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om de inzameling van afval in de binnenstad zodanig te organiseren, dat hierbij minder vervoersbewegingen nodig zijn. De mogelijkheden met betrekking tot het gecombineerd inzamelen van bedrijfsafval met huishoudelijke afvalstromen wordt hierin nadrukkelijk meegenomen. Gezien de brede landelijke interesse in dit onderwerp is RWS vanuit het VANG-programma betrokken bij de uitvoering van dit onderzoek. De eerste resultaten hiervan zijn ontvangen en worden voorgelegd. Deze resultaten zullen in de implementatie van dit grondstoffenplan worden meegenomen bij de nadere uitwerking van het plan voor het centrumgebied samen met bewoners en ondernemers. Het stuk is als bijlage opgenomen.

3.2 Huidige stand van zaken

De hoeveelheid restafval was in 2021 teruggebracht tot 124,6 kg fijn restafval en 12,3 kg grof restafval per inwoner per jaar. Dit maakt een totaal van 144,9 kg restafval per inwoner per jaar.

In 2020 was er een lichte trend zichtbaar in meerdere Nederlandse gemeenten waarbij het restafval per inwoner per jaar steeg. De rede hiervoor is dat men meer ging thuiswerken door de Covid-19 epidemie en dat daarmee het afval dat normaliter via het bedrijfsafval werd afgevoerd nu terecht kwam in het huishoudelijke afval van Nederlandse burgers.

De gemiddelde inwoner in Zutphen produceerde in 2020 144 kg restafval (fijn en grof) per persoon per jaar. Gezien de data van 2021 is er geen trendbreuk zichtbaar. Dit is tevens in lijn met de verwachting aangezien er ook geen ander afval en grondstoffen beleid is doorgevoerd.

Maar met deze 144 kilo fijn en grof restafval worden de landelijke -noch de regionale- doelstellingen gehaald. Er zal daarom de komende jaren nieuw beleid moeten worden ingezet om alsnog stappen te zetten richting meer en kwalitatief hoogwaardigere recycling van huishoudelijke grondstoffen. Daarbij is er aanvullend beleid nodig om de circulaire ambities van de gemeente Zutphen de komende jaren wel te gaan verwezenlijken.

4. Doelstellingen en randvoorwaarden beleid

4.1 Doelstellingen Zutphen

Zutphen wil graag stappen zetten richting een circulaire economie: het sluiten van grondstoffenketens door middel van meer hoogwaardige recycling van grondstoffen die bij huishoudens vrijkomen. De gemeente sluit hiermee aan bij landelijke en regionale VANG doelstellingen.

De gemeente wil de komende jaren beleid inzetten dat ervoor moet gaan zorgen dat:

- Materiaalketens van grondstoffen die bij huishoudens vrijkomen worden gesloten;
- Gescheiden materialen zo hoogwaardig mogelijk worden gerecycled;
- Een recyclepercentage van 55% in 2025 wordt behaald;
- De hoeveelheid te verbranden restafval hierdoor daalt naar maximaal 70 á 80 kilo per inwoner per jaar.

4.2 Randvoorwaarden nieuw grondstoffenbeleid

In verschillende gesprekken met de raad en met vertegenwoordigers uit de wijken, zijn een aantal belangrijke uitgangspunten en randvoorwaarden naar voren gekomen die de basis vormen voor de ontwikkeling van het nieuwe grondstoffenbeleid:

- **Zet in op de inzameling van schone grondstoffen**
  Het beleid van de afgelopen jaren heeft zich met name gericht op vermindering van de hoeveelheid restafval. De kwaliteit van ingezamelde grondstoffen is echter minstens zo belangrijk. Grondstoffenketens zijn alleen te sluiten als de input in de keten van afdoende kwaliteit is.

- **Geef invulling aan de circulaire ambities sámen met de bewoners en de wijken**
  Om nieuw grondstoffenbeleid tot een succes te maken is het van belang dat er draagvlak is en betrokkenheid bij de nieuwe plannen. Vertegenwoordigers van de verschillende wijken weten vaak heel goed wat er in hun wijk speelt, en welke aandachtspunten er zijn rondom de inzameling van afval. Maatwerk per wijk zorgt er voor dat de betrokkenheid van de bewoners ten aanzien van het onderwerp groeit, en de kans op succesvolle beleidsingrepen wordt vergroot. Deze invulling van de circulaire ambities zullen per wijk middels een pilot gerichte aanpak opgezet worden. Hierbij is het van belang, om nogmaals te vermelden, dat de invulling van de circulaire ambities sámen met de inwoners besproken en geconcludeerd zullen worden.

  Verkennende gesprekken met de wijken die de afgelopen jaren zijn gevoerd rondom de ideevorming van dit nieuwe beleid laten zien dat de betrokkenheid van de bewoners groot is, en ze graag mee denken over de implementatie van het nieuwe beleid in hun eigen

woonomgeving. In dit kader moet dit grondstoffenplan worden bezien als een ‘kapstokplan’. Implementatie van de maatregelen die worden voorgesteld, worden per wijk, en samen mét de wijk, uitgewerkt. Dit zorgt ervoor dat het draagvlak én de effectiviteit van het nieuwe beleid het grootst zal zijn.

- **Verminderen van neveneffecten**

  De negatieve effecten van de inzameling van afval- en grondstoffen moeten zoveel mogelijk beperkt worden. Zo moet er aandacht zijn voor het zo veel mogelijk beperken van vervoersbewegingen ten behoeve van de inzameling (met name in de binnenstad), en is er meer aandacht nodig voor het aanpakken van bijplaatsingen en zwerfafval.

  Het voorkomen van bijplaatsingen en zwerfafval is een hardnekkig probleem. Om deze rede is Circulus in samenspraak met de gemeente begonnen met het project ‘Bijplaatsingen’ in de Circulus gemeenten. Hierbij wordt de ‘basis op orde’ gemaakt voor alle ondergrondse containers en milieustraatjes. De essentie van het project is dat door de basis op orde men zich niet uitgenodigd voelt om afval als bijplaatsingen neer te zetten. Met dit project wordt er een reeks aan maatregelen in kaart gebracht die tevens in samenspraak met de verschillende wijken uitgewerkt gaat worden. Op deze manier wordt ook dit probleem, wijkgericht aangepakt.

5. Mogelijke scenario's

5.1 Instrumentarium afvalbeheer

Om te komen tot de reductie van restafval, en het behoud van de kwaliteit van grondstoffen zullen er de komende jaren nieuwe beleidsmaatregelen moeten worden doorgevoerd. Een analyse van goed presterende gemeenten in de regio en elders in Nederland laat zien dat er zeker nog mogelijkheden zijn voor Zutphen om de komende jaren stappen te gaan zetten.

Grofweg kennen gemeenten drie soorten instrumenten om bewoners aan te zetten tot afvalscheiding: **communicatie**, **financiële prikkels**, en **serviceprikkels**. De best presterende gemeenten in Nederland laten zien dat een gecombineerde inzet van deze drie instrumenten tot de beste resultaten leidt. Hiermee bereik je immers de meeste groepen mensen: met communicatie stimuleer je intrinsiek gemotiveerde mensen, met een financiële prikkel stimuleer je mensen die graag invloed hebben op hun kostenniveau, en met het serviceniveau stuur je aan op deelname van mensen die gevoelig zijn voor gemak.

Zutphen heeft de afgelopen jaren (met name) ingezet op communicatie en de financiële prikkel, aanbieden GFT wordt niet doorberekend,. Er wordt via diverse kanalen van de gemeenten en van Circulus hoogfrequent en uitgebreid gecommuniceerd over nut en noodzaak van afvalscheiding. Dat betekent dat een volgende stap zal moeten worden gezocht in het serviceniveau. Met name met betrekking tot de dienstverlening rondom de inzameling van restafval zit nog groot potentieel om tot minder restafval te komen: waar deze restfractie nu nog elke 2 weken wordt ingezameld, zien we dat andere gemeenten deze frequentie hebben verlaagd naar maximaal eens per 4 weken.

Het laatste instrument laat erg goede resultaten zien in andere gemeenten. De gedachte hierachter is dat je vooral ervoor moet zorgen dat je als gemeente de inzameling van waardevolle grondstoffen optimaal faciliteert, en minder investeert in die afvalstroom die je het minst graag wilt hebben: het restafval. Door aan huis (in de juiste frequentie) grondstoffen in te zamelen en de voorzieningen te optimaliseren, kan je de service voor restafval afbouwen. Dit kan dus door middel van het verlagen van de inzamelfrequentie van het restafval en door omgekeerd inzamelen in te voeren.

5.2 Maatregelen

Om de impact van deze mogelijkheden inzichtelijk te maken, zijn hieronder de maatregelen uitgeschreven en toegelicht.

- Frequentieverlaging van restafvalinzameling
- Omgekeerd inzamelen

5.2.1 Maatregel: Frequentieverlaging restafval

Door het verlagen van de inzamelfrequentie van het restafval, wordt een eerste stap gezet in het reduceren van de huidige hoeveelheid restafval. Naar verwachting zal een inzamelfrequentie van 1 keer per 4 weken van restafval een reductie van circa 10% tot 15% kunnen opleveren. Oftewel, rond de 20 kg restafval per inwoner per jaar.

Uiteraard is het bij het invoeren van een dergelijke frequentieverlaging van restafval belangrijk om goed te bekijken welke huishoudens hierdoor in de problemen zouden kunnen komen doordat ze door omstandigheden onevenredig veel restafval produceren, en maatwerk te bieden waar nodig. Er kan nu al gebruik worden gemaakt van de ondergrondse restcontainer bij een milieustraat.

In het geval omgekeerd inzamelen in combinatie met gescheiden GFE inzameling bij hoogbouw en het centrumgebied én optimalisatie van de inzameling van papier, glas en textiel zal dit resulteren in een significante daling van het restafval per inwoner per jaar. Dit beleid wordt vervolgens aangevuld met frequentieverlaging van het ophalen van huis-aan-huis mini restafvalcontainers. Met de combinatie van deze beleidsinterventies zal het restafval per persoon per jaar reduceren tot 70 á 80 kg restafval. Daarmee worden de ambities van de gemeente en de regionale afspraken op het vlak van circulariteit én duurzaamheid dus gerealiseerd.

5.2.2 Maatregel: Omgekeerd inzamelen

De grootste stap in de richting van de ambities kan worden gezet door het invoeren van omgekeerd inzamelen. Vergelijkbare gemeenten laten zien dat deze systematiek kan leiden tot een reductie van het restafval én de gescheiden inzameling van fors meer hoogwaardig te recyclen grondstoffen.

Aandachtspunten Omgekeerd Inzamelen

Bij dit scenario is het, nog meer dan bij de frequentieverlaging, van belang dat er maatwerk wordt geleverd voor bepaalde doelgroepen die hinder zouden kunnen ondervinden van deze systematiek. Bijvoorbeeld mensen die slecht ter been zijn, en daardoor moeilijker gebruik kunnen maken van een verzamelcontainer, of bewoners van het buitengebied, waarvoor de dichtstbijzijnde restafvalcontainer soms kilometers ver weg zou staan.

De belangrijkste aandachtspunten rondom het invoeren van omgekeerd inzamelen zijn hieronder beschreven en zullen (na vaststelling van dit plan) met de verschillende belanghebbenden en wijken (in het kader van de betrokkenheid van de bewoners) nader worden uitgewerkt.

- Maatwerk voor ouderen/mensen met fysieke beperking
  Om bewoners niet onevenredig zwaar te belasten met de nieuwe manier van afvalinzameling, kiezen we ervoor om maatwerk te bieden voor inwoners die door een fysieke beperking niet in staat zijn om zelf bijvoorbeeld hun restafval of glas weg te brengen.

- Hoe wordt omgegaan met het buitengebied?
  Bewoners van het buitengebied (die niet in een kern wonen) zouden onevenredig hard kunnen worden geraakt door het omgekeerd inzamelen door de grote afstand naar een verzamelcontainer. We kiezen ervoor om de inzameling van minicontainers in het buitengebied daarom te handhaven (bijvoorbeeld op afroep om de efficiëntie van de inzameling te handhaven).

6. Aanvullend beleid

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de aanvullende beleidsmaatregelen beschreven die een bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de doelstellingen. Ook hiervoor geldt dat deze maatregelen na vaststelling van dit plan samen met de wijken nader zal worden uitgewerkt.

6.2 Aanvullende beleidsmaatregelen

1. Uitgebreide communicatie

   Om de frequentieverlaging of omgekeerd inzamelen in te voeren is het van groot belang dat bewoners worden meegenomen in de veranderingen die hen te wachten staat. Informatievoorziening rondom de wijkcentra is hier een belangrijk instrument in, maar daarnaast zal er ook moeten worden voorzien in brede communicatie over nut en noodzaak van afvalscheiding, scheidingsregels, systeemveranderingen, etc.. Per doelgroep zal, uiteraard in nauwe in samenspraak mét deze bewoners, moeten worden bekeken welke communicatiemiddelen en -inzet het beste werkt. Er wordt extra aandacht gevraagd voor eventuele taalbarrières. Om de kwaliteit van de gescheiden stromen(en de hoogwaardige recycling ervan) te waarborgen, zal de communicatie structureel moeten worden geïntensiveerd

2. Uitrol GFE-inzameling bij hoogbouw

   Om de doelstelling van 70 kilo restafval te halen, zal de focus moeten komen te liggen op de grootste grondstofstroom die nu nog vaak in het restafval belandt: GFE. Uit analyses van het restafval blijkt dat het hierbij met name gaat om keukenafval. Tuinafval wordt al redelijk goed gescheiden. Om bewoners te stimuleren om meer gfe te scheiden, moeten hiervoor natuurlijk wel de voorzieningen aanwezig zijn. Bij hoogbouw is dit nu nog niet het geval. Voorstel is om GFE-zuilen (metalen behuizing om een 240-liter container) met toegangscontrole (voor behoud van de kwaliteit van het GFE) te plaatsen bij de hoogbouw. Aandachtspunt hier is de inzamelfrequentie en het schoon houden van deze inzamelvoorzieningen. Enerzijds om draagvlak te vergroten, en anderzijds om de kwaliteit van het gfe te borgen. Voor alle huishoudens (laag- en hoogbouw) zou kunnen worden gedacht aan het verstrekken van kleine aanrechtbakjes voor het keukenafval, om de drempel te verlagen om dit gescheiden te houden.

3. Brengvoorzieningen (wijkcontainers) voor glas en textiel (geen dubbele voorzieningen)

   Het zwarte kratje is ooit bedacht voor het inzamelen van drankpakken, papier en glas. Momenteel wordt het zwarte kratje alleen nog maar gebruikt voor het inzamelen van glas. Uitgangspunt is dat de inzameling van glas aan huis door middel van het ‘zwarte kratje’ stopt. Ter vervanging zijn/worden er verzamelcontainers voor glas geplaatst in de wijken.

Daarbij zal de BEST-tas worden afgeschaft. Er zijn momenteel andere effectievere manieren van inzameling voor de fracties die middels de BEST-tas worden ingezameld.

4. Inrichten van (integrale) wijkcentra

   Het voorstel is om wijkcentra te gaan inrichten waar (onder andere) de volgende zaken invulling krijgen:

   - Acties die inzetten op reparatie en producthergebruik
   - Afvalcoaches[1] die de wijk kennen
   - Informatievoorziening over (o.a.) afvalscheiding
   - Kringloopactiviteiten

   Medewerkers van Gelrewerkt die nu de zwarte kratjes inzamelen, zouden bijvoorbeeld in kunnen worden gezet bij het uitvoeren van deze activiteiten. Uitgangspunt is uiteraard dat voor deze groep sociale werkgelegenheid behouden blijft.

6. Gescheiden inzameling op scholen en verenigingen (verder) stimuleren

   Beleid rondom afvalscheiding is het meest effectief als van bewoners overal hetzelfde gedrag wordt gevraagd. Scheiden van afval zou op school en op de sportclub net zo vanzelfsprekend moeten zijn als thuis. Daarom is het voorstel om naast scholen ook bij verenigingen in te gaan zetten op het inrichten van mogelijkheden om ook daar afval te gaan scheiden, via het gebruikelijke CleanWise programma.

[1] Dit zijn medewerkers die worden opgeleid en bewoners kunnen helpen bij vraagstukken rondom afvalscheiding en duurzaamheid.

7. Financiële consequenties

7.1 Kosteneffecten van de maatregelen

Om inzicht te verschaffen in de te verwachten kosten van de verschillende onderdelen van dit grondstoffenplan, is een onderscheid gemaakt tussen de ‘hoofd’-maatregelen, aangevuld met de uitrol van gft-scheiding bij hoogbouw), en de kosten van de verschillende aanvullende maatregelen.

Maatregel	Eenmalige kosten	Structurele kosten DVO
1. Omgekeerd inzamelen, per wijk[2]	€ 20.000	- € 30.000
2. Frequentieverlaging restafval	€ 31.561,23	- € 120.984,71

7.2 Kosteneffecten van de aanvullende maatregelen

De kosten van de verschillende aanvullende maatregelen zijn globaal begroot. De daadwerkelijke kosten zullen namelijk sterk afhankelijk zijn van de nadere uitwerking en implementatie die in samenspraak met de wijken wordt vormgegeven na vaststelling van dit plan. Om toch wat gevoel te krijgen bij de te verwachten kosten van elke maatregel, is deze begroting opgesteld.

Maatregel	Eenmalige kosten 2023	Structurele kosten DVO
1. Communicatie	€ 10.000,00	€ 10.520,41
2. GFE-hoogbouw	€ 14.728,57	€ 136.765,32
3. Optimalisatie oud papier	€ 15.780,61	€ 73.642,87
4. Voorzieningen glas	€ 41.029,60	€ -147.285,73
5. Wijkcentra	€ 50.000,00	€ 42.081,64
6. Scholen en verenigingen	0	€ 21.040,82
Totaal	**€ 131.538,79**	**€ 136.765,32**

[2] Kostenindicatie is indicatief en sterk beïnvloedbaar door op-/afschaling, logistieke indeling van wijken en keuzes die gemaakt worden mbt de dekkingsgraad van ondergrondse containers.

8. Implementatie en fasering

8.1 Nadere uitwerking met de inwoners

Uit de gesprekken met de raad en de vertegenwoordigers uit de wijken is naar voren gekomen dat de nadere uitwerking en invulling van de maatregelen die in het grondstoffenplan zijn uitgewerkt, in samenspraak met de bewoners moet plaatsvinden. Dit zorgt niet alleen voor draagvlak van het nieuwe beleid in de wijken, maar ook effectieve invoering van de maatregelen, toegespitst op de specifieke wensen en gewoontes van de bewoners van elke wijk.

Na vaststelling van dit grondstoffenplan zal het nieuwe door middel van bewonersavonden uitgebreid worden besproken met de inwoners van Zutphen, en zal hen worden gevraagd actief mee te denken bij het invullen van het maatwerk en het aanvullend beleid. Op deze manier wordt gezocht naar de beste aanpak per wijk. Dit dient besproken te worden met de desbetreffende wethouder. Er zal doormiddel van pilots gestart worden met het opdoen van ervaring en het monitoren van resultaten met invoering van het omgekeerd inzamelen.

8.2 Fasering invoering

De uitrol van nieuw afvalbeleid vergt tijd. Niet alleen doordat er containers moeten worden aangeschaft en geplaatst, maar ook omdat de inwoners uitgebreid bij de implementatie worden betrokken. Onderstaand een voorstel om tot implementatie te komen in beide scenario's.

Q4 2022	Vaststelling Grondstoffenplan Zutphen
Q1 en Q2 2023	Gesprekken met wijken over maatwerk en flankerend beleid
Q3 en Q4 2023	Fysieke voorbereidingen omgekeerd inzamelen in wijken
2024 en 2025	Gefaseerde uitrol omgekeerd inzamelen per wijk

Bijlagen

Bijlage 2: Inzamelsysteem Zutphen

Overzicht huidige inzamelsysteem:

	Zutphen
Basiskenmerken	
Aantal aansluitingen	22.126
Aantal inwoners	48.330
Percentage hoogbouw	30%
Inzamelfrequentie (minicontainer)	
Restafval	1 * per 2 weken
GFT	1 * per 2 weken
PMD in zak	1 * per 2 weken
Papier	1 * per 4 weken
Glas in krat en BEST-tas	1 * per 2 weken
Inzameling hoogbouw	Boven en ondergrondse verzamelcontainers
Wijkinzameling	Nabij supermarkten
Recyclepleinen	Zutphen, of één van de andere 8 pleinen van Circulus

Legenda

WEB

TEX

GFT

PMD

P-PMD

Rest

Papier

Glas B

Glas G

Glas W

Glas 3

DATUM WIJZIGING	NUMMER	OMSCHRIJVING	TEKENAAR

Zutphen
STADSBEDRIJVEN OPENBARE RUIMTE

PROJECTOMSCHRIJVING: Kaart met verzamelcontainers per 4 oktober 2022				LOGO DERDEN
TEKENINGOMSCHRIJVING: Afvalstortpunten				STATUS: -
DATUM UITGIFTE: 04-10-2022	PROJECTNUMMER: -	TEKENINGNUMMER: -	BESTEKNUMMER: -	BLADNUMMER: n x
FORMAAT: A0	FUNCTIE / NAAM	WERKVOORBEREIDER: Michel Willems	PROJECTLEIDER: -	OPZICHTER: -
SCHAAL: 1:XXXX	DATUM			
	HANDTEKENING			

Grondstoffenplan

GSP Zutphen 2023-2027

Concrete doelstellingen voor gemeenten

- **VANG-programma 2015-2020: ambitieniveau i.r.t. praktijk Zutphen**
  - Doelstelling van 100 kg restafval geïntroduceerd: door (bijna) alle gemeenten overgenomen
  - 2015: 156 kg/inw/jaar
  - 2021: 136,6 kg/inw/jaar
- **VANG-programma 2022-2025: focus van hoeveelheid naar kwaliteit**
  - KRA verlangt dat in 2025 55% van het afval *gerecycled* wordt
  - Zo veel mogelijke recyclebare grondstoffen uit het restafval
  - Zo hoog mogelijke kwaliteit van de gescheiden stromen om zoveel mogelijk daadwerkelijke recycling te kunnen bewerkstelligen.
- **Verbrandingsbelasting** in 2019 verhoogd van 13 naar 32 euro per ton.
- **Diftar** enige kostenvariabele voor inwoner is het aanbieden van restafval.
- **Nederland Circulair in 2050: Rijksbrede programma Circulaire economie (Green Deal)**

Zutphen

circulus

Doelstelling GSP 2023-2027

- Van 136 kg. naar 70 kg. restafval per inwoner.
- Naar een recyclepercentage van 55% in 2025
  - Wordt al gehaald. Het huidige scheidingspercentage (2021) bedraagt 66% (34% restafval).
- Hoogwaardige recycling van gescheiden materialen.
- Sluiten van materiaal- en productketens van grondstoffen die bij huishoudens vrijkomen.
  - Dat wil zeggen: het verminderen van de hoeveelheid afval en het realiseren van een circulaire economie. Om een gesloten systeem te realiseren moet het productontwerp aansluiten op processen die binnen de keten plaatsvinden, zoals hergebruik, refurbishing en recycling.

Zutphen

circulus

Interventies

- ✓Financiëleprikkel is middels diftar ingevoerd. Geen dubbele voorzieningen, daardoor omgekeerd inzamelen glas.
- ✓Communicatie wordt in Zutphen intensief ingezet. Er komt een filmpje in verschillende talen over het juist scheiden van je afvalstroom.
- ✓Serviceprikkel als derde en laatste instrument:
  - ➢Frequentieverlaging. Restafval eens per 4 weken inzamelen.
  - ➢Papierinzameling door Circulus, niet meer door verenigingen.
  - ➢Gefaseerd (op basis van wijken) invoeren omgekeerd inzamelen restafval.
  - ➢Lessen uit het werkgebied van Circulus leren dat enkel frequentieverlaging slechts een kleine reductie oplevert.
  - ➢Uitrol GFE containers bij hoogbouw en in het centrum.

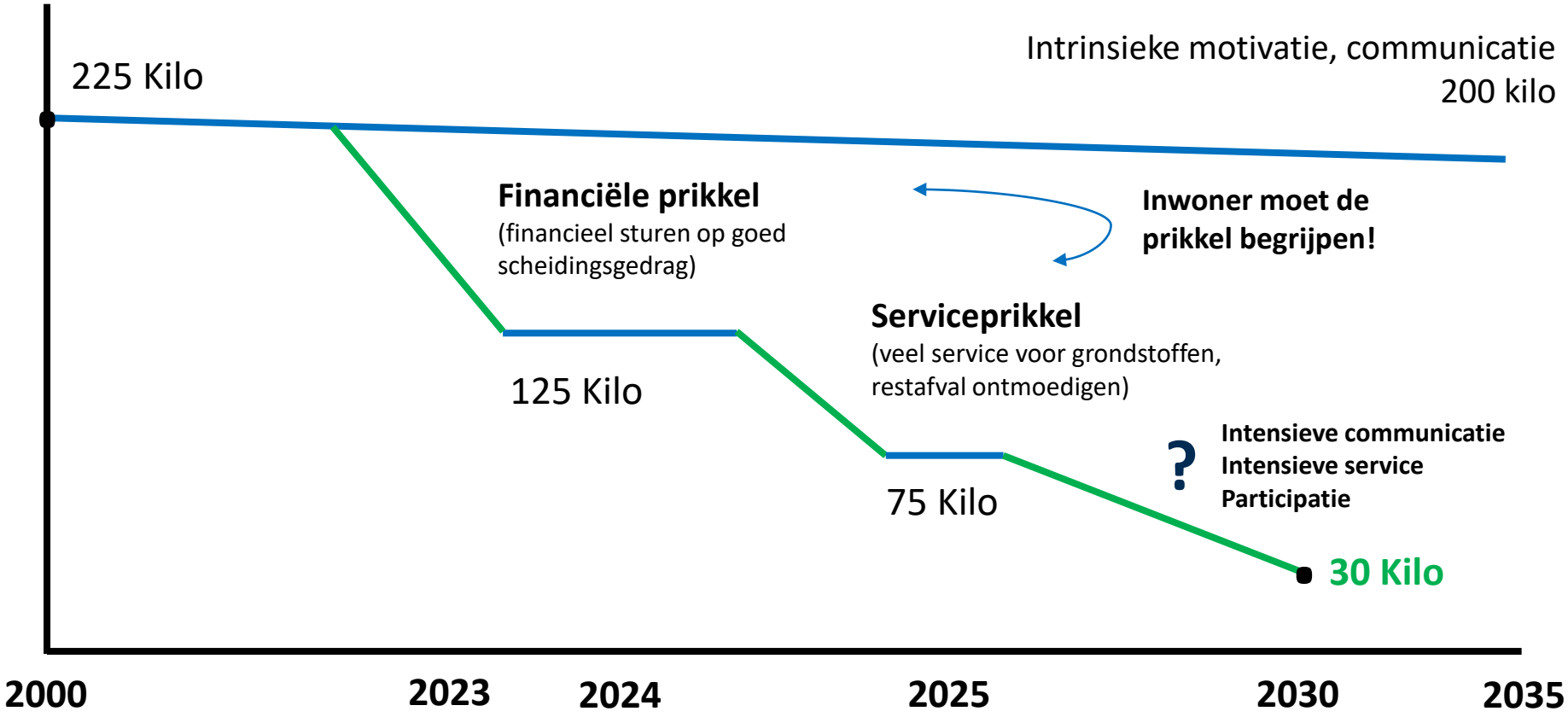
Omgekeerd inzamelen

- Werkt met name goed als vervolgstap op diftar:
  - bewoners hebben dan al een stuk minder restafval, waardoor het wegbrengen ervan minder impact heeft
  - Bewoners zijn al gewend aan goed scheiden, dus de volgende stap is minder moeilijk
  - Vaak zelfs gewenst om de grijze container weg te halen omdat deze na diftar amper wordt aangeboden.
- Resultaten zijn goed: gemiddelde afname restafval van 40-60 kilo per inwoner (icm. diftar).
- Zonder diftar uitdaging om draagvlak te verkrijgen (bijv. Arnhem).
- Weerstand met name rondom mensen met verminderde mobiliteit: in praktijk wordt dit in de sociale omgeving van de bewoner vaak opgelost
- Belangrijk: maatwerk bieden voor doelgroepen die moeite hebben!

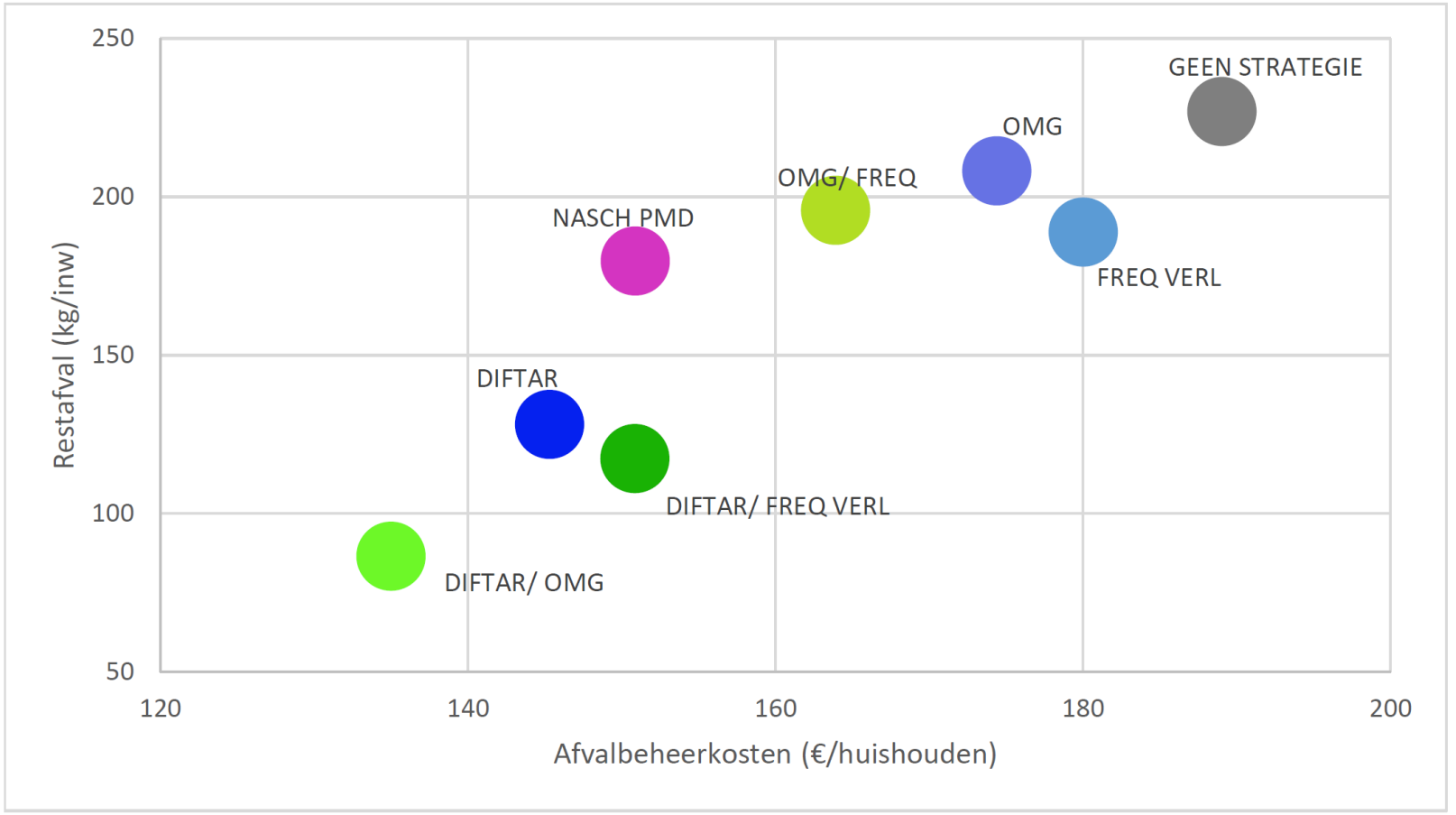
Zutphen

circulus

Instrumentarium best practice: Bronscheiding



Kosteneffectiviteit instrumentarium



Serviceprikkel elders

- In een andere Circulus gemeente is tussen 2019-2021 ook als laatste instrument de serviceprikkel omgekeerd inzamelen ingevoerd. De stedelijke omgeving is vergelijkbaar met die van Zutphen.

	2021	2020	2019
Ongescheiden			
Restafval	62,1	65,6	89,3
Grof restafval	24,8	25,2	23,1
Subtotaal	86,9	90,8	112,3

Omgekeerd inzamelen restafval

- Nieuwbouwwijken tonen aan dat het werkt.
- Pilotaanpak voor bestaande wijken zal moeten aantonen dat het elders ook werkt.
- Na positieve evaluatie mogelijke verdere uitrol gemeente breed.



*Containertuintjes inzetten om bijplaatsingen tegen te gaan

Planning

- Frequentieverlaging restafvalinzameling: 1 januari 2023.
- Inzamelen OPK met vrijwilligers stoppen: 1 januari 2023.
- Met bewoners in kaart brengen van pilotwijken en randvoorwaarden: Q1+2 2023.
- Fysieke voorbereidingen omgekeerd inzamelen aangewezen wijken: Q3+4 2023.
- Gefaseerde uitrol omgekeerd inzamelen per pilotwijk: vanaf 2024.
- Evaluatie in 2025

Zutphen

circulus


Zutphen


circulus